

УДК 336.226:631

РЕГУЛЮЮЧИЙ ВПЛИВ ПОДАТКОВОГО НАВАНТАЖЕННЯ НА ЕКОНОМІЧНІ ПРОЦЕСИ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Лемішко О.О.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

У статті розглянуто основні аспекти регулюючого впливу податкового навантаження на економічні процеси у сільському господарстві. Опрацьовано методики розрахунку податкового навантаження з урахуванням специфіки галузі. Проаналізовано рівень податкового навантаження на сільськогосподарські підприємства. Досліджено динаміку взаємозв'язку податкового навантаження, середньозваженої вартості капіталу, чистого прибутку на 1 га ріллі по сільськогосподарським підприємствам за період 2013-2015рр. Доведено, що новітні зміни податкової політики АПК повинні йти у напрямку помірною зниження і рівномірності розподілу податкового навантаження між платниками.

Ключові слова: податкове навантаження, сільське господарство, регулюючий вплив на економічні процеси, фінансовий механізм, державна політика.

Постановка проблеми. Податкова політика завжди була ключовим питанням у державному регулюванні економічних і соціальних процесів. Стимулюючий або стримуючий вплив на розвиток економіки, як на макро- так і на мікрорівні, відбувається, у тому числі, завдяки встановленому податковому навантаженню – дієвому інструменту фінансового механізму та фінансово-економічної політики держави, спрямованої на оптимальне поєднання наповнення бюджетів всіх рівнів та гармонізацію фінансово-економічних потреб суб'єктів господарювання. Зміна правил і умов оподаткування в аграрному секторі економіки щодо переведення сільськогосподарських підприємств на загальні умови оподаткування ПДВ, які продиктовані, передусім, складними викликами сьогодення, гостро ставить питання дослідження податкового навантаження, його регулюючого впливу на економічні процеси у сільському господарстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність проблеми визначення впливу податкового навантаження на діяльність суб'єктів господарювання та економіку в цілому спонукала науковців до проведення досліджень щодо формування визначальних характеристик податкового навантаження, а також побудови теоретичного фундаменту оптимізації його рівня. У цьому напрямку працюють такі вчені-економісти: О. Балашов, О. Башуцька, Н. Берч, В. Біло-

стоцька, І. Благуно, В. Вишневецький, Н. Гавриленко, А. Крисоватий та ін. Питанням розвідки теоретичного базису та особливостей практичних аспектів впливу податкового навантаження на розвиток економічних процесів у сільському господарстві приділяли увагу провідні українські вчені О. Безкровний, М. Дем'яненко, І. Долженко, В. Жук, Н. Малініна, Н. Пилипенко, Л. Тулуш та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Проблема податкового навантаження залишається дискусійною: більша частина науковців у своїх працях акцентує увагу на дослідженні даної категорії на макрорівні, при цьому, по-сьогодення, не сформовано єдиного концептуального визначення податкового навантаження. Вивчення праць вітчизняних і зарубіжних вчених з окресленого питання дозволило виявити проблеми в частині аналізу податку на додану вартість, фіксованого сільськогосподарського податку, оподаткування праці та інших платежів в контексті розрахунку податкового навантаження сільськогосподарських підприємств. Актуальність визначення проблем визначила вибір теми, завдання й мету дослідження.

Метою дослідження є аналіз податкового навантаження суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки, опрацювання методик розрахунку податкового навантаження з урахуванням специфіки галузі та виявлення його впливу на економічні процеси у сільському господарстві.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Системний аналіз теоретико-методологічних досліджень вітчизняних та закордонних вчених щодо функціонування податкової політики показав повне усвідомлення незаперечної важливості формування податкового навантаження та його оптимізації, і, в той же час, відсутність, на сьогоднішній день, узагальненого показника податкового навантаження на міжнародному рівні – який би надав можливість порівнювати рівень оподаткування в різних країнах, на макrorівні – для порівняння рівню оподаткування в різних галузях народного господарства в межах однієї країни, на мікрорівні – для порівняння рівню оподаткування суб'єктів господарювання даної країни.

Так, доречним є тлумачення В.Г. Аранчій та Т.Г. Мисник рівню податкового навантаження на економіку та доходи юридичних і фізичних осіб як важливої характеристики податкової політики держави [1]. Цілковито погоджуємося з висновками вчених, в яких зауважено, що, здійснюючи податкове регулювання економіки, держава шляхом зміни обсягу податкових надходжень, кількості податків, їхніх видів і ставок, форм і методів оподаткування, застосування податкових пільг може суттєво впливати на процеси розподілу і перерозподілу ВВП між окремими секторами економіки, регіонами, верствами населення і на цій основі забезпечити їх поступальний розвиток та позитивні зрушення у виробничій і соціальній сфері у підвищенні життєвого рівня населення [1, с. 22-23]. Але подальше визначення оптимального рівню податкового навантаження, під яким автори розуміють рівень, при якому платники податків, відносно до своєї платоспроможності, згодні платити встановлені державою податкові платежі, одержуючи від держави якісні суспільні блага [1, с. 23], вважаємо не обґрунтованим повною мірою: по-перше, обов'язковий характер сплати податків виключає погодження або відмову від їх сплати, по-друге, необхідно чітко визначити, які саме якісні суспільні блага для платників податків мають на увазі. В свою чергу, В.О. Орлова і Г.О. Козак стверджують, що «формування оптимального рівня податкового навантаження – це одна з найбільш дискусійних проблем у теорії та практиці вдосконалення системи оподаткування» [20, с. 271], О. М. Тищенко та А. О. Еніна-Березовська визначають податкове навантаження, як кількісний, відносний показник, що дає змогу оцінити частку активів, яку підприємству потрібно віддати у вигляді податку [26]. А. А. Славкова, М. М. Степура вважають податкове навантаження явищем об'єктивним, та обґрунтовують свою думку тим, що за допомогою податків відбувається вилучення частини доходів економічних суб'єктів, обмежуючи в деякій мірі їх економічну свободу; при цьому автори наполягають, що акумулювання державою податків є необхідною умовою виконання нею своїх функцій, а тому вельми важливою є величина податкового навантаження на податкоплатників [23, с. 157].

На нашу думку, цілковито доречним є трактування А. М. Соколовською категорії «податкове навантаження» з позиції ефекту впливу податків на економіку в цілому та на окремих платників,

пов'язаного з економічними обмеженнями, що виникають у результаті сплати податків і відволіканням коштів від інших можливих напрямів їх використання [25, с. 8]. Важливою для нашого дослідження є позиція О.В. Безкровного, щодо необхідності обчислення податкового навантаження як на рівні держави, так і в розрізі галузей економіки та окремих підприємств [4, с. 35].

Економіка АПК значною мірою залежить від прямої та непрямої державної підтримки і потребує суттєвого фінансування, а тому механізм організації податкових відносин має специфічний характер. Головним чином це проявлялося у тому, що основними елементами системи оподаткування сільського господарства були – по-перше, фіксований сільськогосподарський податок (ФСП), який сплачувався у рахунок таких податків і зборів (обов'язкових платежів): податку на прибуток підприємств; плати (податку) за землю; комунального податку; збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету; плати за придбання торгового патенту на здійснення торговельної діяльності; збору за спеціальне водокористування, по-друге, спеціальний режим нарахування податку на додану вартість (ПДВ) для виробників та експортерів сільськогосподарської продукції. У результаті податкової реформи 2014 року відбулося формальне включення ФСП до складу єдиного податку (ЄП), а згідно Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» [14] з 2016 року всі сільськогосподарські підприємства мають перейти на загальний режим стягнення податку на додану вартість. Яким чином наголошені зміни вплинуть на рівень податкового навантаження як на окреме сільськогосподарське підприємство, так і на аграрний сектор АПК в цілому? Для визначення регулюючого впливу податкового навантаження на економічний розвиток сільського господарства необхідно, по-перше, оприділитися з методикою розрахунку даного показника, по-друге, встановити, як позначиться на фінансовому результаті зміна умов оподаткування та загальний показник податкового навантаження.

Як було зазначено вище, на сьогоднішній день відсутнє узагальнене визначення показника податкового навантаження підприємств. Однак, системний аналіз методик визначення рівня податкового навантаження [1-10; 12; 13; 15-17; 19-21; 23-28], дозволив зробити висновок, що розрахунок цього показника проводиться шляхом віднесення суми всіх нарахованих податків і податкових платежів до певного економічного результату (як правило, виручки або суми чистого прибутку). Для наших розрахунків по типовим сільськогосподарським підприємствам була використана методика В.М. Орлової [19], яка, вважаємо, більш адекватно визначає податкове навантаження в сфері сільськогосподарського виробництва. Прийняття рішення, щодо обрання саме цієї методики серед багатьох запропонованих, відбулося завдяки тому, що саме вона дозволяє визначити частку податків у виторзі підприємства та дозволяє розраховувати

податкове навантаження по групах податків у співвідношенні з відповідним джерелом сплати; для розрахунків податкового навантаження в суму податків включаються всі податки, що сплачують підприємства, з урахуванням податку на доходи фізичних осіб [19]. Також для проведення досліджень ми скористалися науковим доробком О. М.Тищенко та А.О. Єніної-Березовської [26]. Рівень податкового навантаження (%)

нами розраховано як співвідношення суми сплачених податків і сумарної виручки підприємства. У таблиці 1 наведено розрахунок податкового навантаження по сільськогосподарським підприємствам за 2013–2015 рр.

Скористаємось розрахунками табл. 1 для визначення середнього рівня податкового навантаження по досліджуваним сільськогосподарським підприємствам (табл. 2).

Таблиця 1

Податкове навантаження на сільськогосподарські підприємства

Рік	Показники					
	ПДВ, тис. грн.	ФСП, тис. грн.	Оподаткування праці, тис. грн.	Виручка, тис. грн.	Сума сплачених податків, тис. грн.	Податкове навантаження, %
ТОВ Валуїсть МТС						
2013	823,1	48,3	206,4	7756,4	1077,8	13,9
2014	987,4	53,7	260,0	8805,2	1301,1	14,8
2015	1021,0	64,3	407,3	10076,0	1492,6	14,8
ТОВ Лотуре Агро						
2013	46,6	12,6	250,0	2957,0	309,2	10,4
2014	9,4	13,2	95,0	2937,0	117,6	4,0
2015	5,7	14,0	95,0	2768,0	114,7	4,1
ТОВ Мирне Плюс						
2013	1137,4	73,9	626,1	11894,0	1837,4	15,4
2014	1359,2	77,2	758,0	13640,0	2194,4	16,1
2015	1523,0	88,6	1110,0	19262,0	2721,6	14,1
ТОВ Сельхозхімія						
2013	346,4	49,6	268,0	7254,0	664,0	9,1
2014	227,6	52,5	304,0	5635,0	584,1	10,4
2015	334,7	69,1	424,0	14759,0	827,8	5,6
ПП Агро						
2013	8411,4	1156,6	8920,0	244101,0	18488,0	7,6
2014	16353,6	1234,4	14009,0	263994,7	31597,0	11,9
2015	18579,0	1710,3	26704,0	443057,0	46993,3	10,6
ТОВ Авіс						
2013	3470,2	76,6	268,0	65544,0	3814,8	5,8
2014	3573,2	85,3	344,0	64921,0	4002,5	6,2
2015	3752,1	105,4	363,0	70499,0	4220,5	5,9
ТОВ Олекс						
2013	168,2	27,8	249,0	3423,0	445,0	13,0
2014	282,6	29,0	159,0	2896,0	470,6	16,2
2015	302,4	33,2	246,0	1604,0	581,6	36,2
ПП Провальє						
2013	263,6	106,8	685,0	9509,0	1055,4	11,1
2014	1215,8	111,6	938,0	12870,0	2265,4	17,6
2015	863,6	127,8	910,0	13584,0	1901,4	13,9
ТОВ Іллірія						
2013	114,8	8,7	50,6	1461,5	174,1	11,9
2014	10,4	8,3	52,3	1068,0	71,0	6,6
2015	12,3	8,0	87,0	1455,3	95,0	6,3
СФГ Колос						
2013	80,7	17,5	35,3	1004,8	133,6	13,3
2014	79,6	15,4	36,0	812,0	131,0	16,1
2015	76,4	17,6	41,7	1615,8	59,3	3,7
ТОВ Україна						
2013	79,2	40,6	55,0	5053,0	174,8	3,5
2014	307,0	41,4	56,0	6839,0	404,4	5,9
2015	206,1	46,8	59,0	7602,0	105,8	1,4
ТОВ Степове						
2013	201,2	51,9	38,0	4702,0	291,1	6,2
2014	371,8	54,2	50,0	8596,0	476,0	5,5
2015	346,7	62,1	55,0	9350,0	117,1	1,3

Закінчення таблиці 1

ТОВ Небулон						
2013	69,2	315,6	32,0	2830,0	416,8	14,7
2014	82,4	33,0	35,0	3720,0	150,4	4,0
2015	93,1	39,4	37,0	3770,0	76,4	2,0
ФГ Гарант						
2013	77,0	19,2	34,0	2971,0	130,2	4,4
2014	91,4	20,1	38,0	3431,0	149,5	4,4
2015	102,3	24,0	39,0	3788,0	63,0	1,7
ПП Агрофірма						
2013	41,4	8,1	33,0	552,0	82,5	14,9
2014	3,2	8,5	38,0	468,0	49,7	10,6
2015	5,6	9,7	37,0	571,0	46,7	8,2
ТОВ АБТ						
2013	359,4	30,5	167,0	7519,0	556,9	7,4
2014	67,6	29,7	218,0	6734,0	315,3	4,7
2015	84,3	37,2	348,0	8820,0	385,2	4,4
ПП Селянин						
2013	177,0	21,0	29,6	1864,2	227,6	12,2
2014	254,4	21,9	44,0	2462,0	320,3	13,0
2015	301,7	25,1	45,0	3445,0	70,1	2,0

Джерело: розраховано автором на основі [19; 26; 11; 18]

Таблиця 2

Середній рівень податкового навантаження на сільськогосподарські підприємства

Підприємство	Роки			Середнє значення податкового навантаження, %
	2013	2014	2015	
ТОВ Валуйськ МТС	13,9	14,8	14,8	14,5
ТОВ Латуре Агро	10,4	4,0	4,1	6,2
ТОВ Мирне Плюс	15,4	16,1	14,1	15,2
ТОВ Сельхозхімія	9,1	10,4	5,6	8,4
ПП Агро	7,6	11,9	10,6	10,0
ТОВ Авіс	5,8	6,2	5,9	5,9
ТОВ Олекс	13,0	16,2	36,2	21,8
ПП Провальє	11,1	17,6	13,9	14,2
ТОВ Іллірія	11,9	6,6	6,5	8,3
СФГ Колос	13,3	16,1	3,7	11,0
ТОВ Україна	3,5	5,9	1,4	3,6
ТОВ Степове	6,2	5,5	1,3	4,3
ТОВ Небулон	14,7	4,0	2,0	6,9
ФГ Гарант	4,4	4,4	1,7	3,5
ПП Агрофірма	14,9	10,6	8,2	11,2
ТОВ АБТ	7,4	4,7	4,4	5,5
ПП Селянин	12,2	13,0	2,0	9,1
Середнє значення	10,3	9,9	8,0	9,4

Розраховане автором

Якщо взяти до уваги, що податкове навантаження на економіку у країнах Центральної та Східної Європи, які входять до ЄС, знаходиться на рівні 30%, то коливання в межах від 1,3% (ТОВ Степове 2015 рік) до 36,2% (ТОВ Олекс 2015 рік) по досліджуваним підприємствам не перевищує значно релевантного діапазону. Порівняння з середнім рівнем (9,4%) засвідчить суттєве коливання відхилення податкового навантаження: відхилення сягає від -8,1% до 26,8%.

Найбільша питома вага у загальній сумі податкового навантаження досліджуваних сільськогосподарських підприємств припадає на ПДВ, який збільшився за три роки з 53% у 2013 році до 61% у 2015 році. Таке зростання сталося за рахунок скорочення питомої ваги соціальних платежів з фонду оплати праці на 3,7% до 35,7% та суми фік-

сованого сільськогосподарського податку з 7,1% до 3,1% у 2015 році з урахуванням коефіцієнту індексації нормативної вартості сільськогосподарських земель. Також необхідно зауважити, що має місце нерівномірне податкове навантаження на суб'єктів господарювання. Збільшення податкового навантаження за період 2013-2015 рр. зумовлене, в першу чергу, випередженням податкових виплат відносно зростання виручки сільськогосподарських підприємств – тобто має місце розширення податкової бази.

Основними індикаторами впливу податкового навантаження на економічні процеси у сільському господарстві є показники прибутковості, вартісні і структурні пропорції капіталу підприємства. Аксиоматичним є твердження, що прибуток безпосередньо змінюється під впли-

вом податків; в свою чергу, результативність фінансово-економічної діяльності підприємства впливає на ендогенність формування власного капіталу, тобто, формування за рахунок власного прибутку. Окрім того, слід враховувати, що функціонування основного капіталу також пов'язане з регулюючим впливом податкових інструментів, а саме, основні фонди оподатковуються у процесі їх придбання, їх розмір опосередковано впливає на інвестиційні процеси підприємств. Інвестиційна активність має пряму залежність від ступеня прибутковості підприємства та розміру власного капіталу, а відповідно, і від податкового навантаження.

Для оцінки регулюючого впливу податкового навантаження у розрізі досліджуваних сільськогосподарських підприємств було визначено його вплив на середньозважену вартість капіталу та розмір чистого прибутку на 1 га ріллі (рис. 1). На рис. 1 простежується наявна протилежна залежність між податковим навантаженням і чистим прибутком на 1 га ріллі – збільшення податкового навантаження приводило (серед інших чинників, які не враховувалися у даному дослідженні) до зменшення чистого прибутку на 1 га ріллі та, відповідно, на зменшення резерву окремого сільськогосподарського підприємства, який формується в ході його поточної господарсько-фінансової діяльності для покриття постійних витрат.

Як уже зазначалося, достатній розмір прибутку і капіталу є підґрунтям активізації інвестиційної діяльності та залучення інноваційних технологій до сільськогосподарського виробництва. Волатильність зміни вартості капіталу та податкового навантаження може бути пояснена тим, що більшість аграрних підприємств фінансують свою діяльність за рахунок власного прибутку та кредиторської заборгованості.

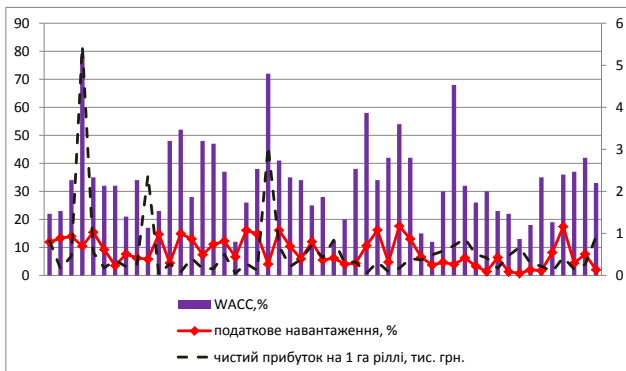

Рис. 1. Динаміка взаємозв'язку податкового навантаження, середньозваженої вартості капіталу, чистого прибутку на 1 га ріллі, по сільськогосподарським підприємствам, 2013-2015 рр.
Джерело: побудовано на основі [11; 18]

З 1 січня 2016 року набрали чинності зміни до Податкового кодексу та норми нового бюджету [14; 22]; для сільгоспвиробників запроваджена диференційована система дії спецрежимів оподаткування за видами сільськогосподарських операцій. Цілком зрозуміло, що такі зміни продиктовані, насамперед, зміною економічних умов, а зміна податкової політики в АПК – це, до того ж, одна з ключових вимог МВФ в рамках програми розширеної підтримки української економіки, яка має розвиватися та бути ефективною. Вважаємо, що підґрунтям змін податкової політики АПК повинна стати органічна нормативно-правова база, яка забезпечить для аграріїв можливість фінансування раціональних витрат та адаптує до наступних реформ. Основні критерії ефективності системи оподаткування будуть продовжувати працювати у площині регулювання та оптимізації податкового навантаження.

Висновки. На основі проведених досліджень, робимо наступні висновки: регулюючий вплив податкового навантаження на економічні процеси у сільському господарстві в першу чергу, повинен проявлятися через сприяння економічної активності суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки, що приведе до нарощення виручки та прибутковості підприємств. Зменшення податкового навантаження вивільняє додаткові кошти, які, в свою чергу, підприємство може вкладати на розширення виробничого потенціалу та збільшення основного капіталу, по-друге, у поповнення оборотного капіталу, а також інвестування додатково вивільнених коштів у неосновний вид діяльності. Новітні зміни податкової політики АПК повинні йти у напрямку помірному зниження і рівномірності розподілу податкового навантаження між платниками (вартісні та структурні пропорції податкового навантаження повинні бути такими, щоб аграрний товаровиробник в цілому платив не більше 20-25% від прибутку). Результативність ефективного використання додатково вивільнених коштів через зменшення податкового навантаження проявиться нарощенням та оптимізацією прибутковості, збільшення прибутку суб'єктів господарювання надасть можливість податкового наповнення бюджету держави, а чистий прибуток стане ендогенним джерелом збільшення власного капіталу сільськогосподарських підприємств та підвищить їх фінансову стійкість. Подальші дослідження необхідно зосередитим у напрямку розробки варіантів диференціації податкового навантаження в залежності від форм господарювання в АПК (фізичні особи, особисті селянські господарства, фермерські, кооперативи, великі сільгоспідприємства, агрохолдинги) та галузевих відмінностей (рослинництво, тваринництво, харчова та переробна промисловість).

Список літератури:

1. Аранчій В.І. Податкове навантаження та методологічні основи його виміру / В. І. Аранчій, Т. Г. Мисник // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії: серія економічні науки. – 2013. – Вип. 2 (7). – Т. 2. – С. 21–27.
2. Балашова О.В. Податковий механізм управління підприємством / О.В. Балашова // Економіка : проблеми теорії і практики. – 2003. – № 5. – С. 918–925.
3. Башуцька О. С. Податкове планування та прогнозування в системі податково- бюджетного регулювання / О. С. Башуцька // Наука й економіка. – 2010. – № 1 (17). – С. 7–10.

4. Безкровний О.В. Особливості та необхідність розрахунку податкового навантаження для сільськогосподарських товаровиробників / О.В. Безкровний // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Вип. 2. – Т. 3. Економічні науки. – Полтава : ПДАА. – 2011. – С. 32–37.
5. Берч Н.Я. Податкове навантаження як окрема економічна категорія: теоретична сутність та спроби обрахунку / Н.Я. Берч // Наукові праці НДФІ. – 2008. – № 2(43). – С. 111–118.
6. Білостоцька В.О. Податкове навантаження в Україні / В.О. Білостоцька, В.О. Острівецький // Фінанси України : науково-теоретичний та інформаційно-практичний журнал Міністерства фінансів України. – 2002. – № 12. – С. 75–79.
7. Благун І.Г. Передумови виникнення і тенденції становлення податкового механізму ринкової економіки / І.Г. Благун, М.І. Когут, Л.А. Склярська // Наукові записки [Української академії друкарства]. – 2013. – № 4. – С. 8–24.
8. Вишневецький В.П. Оцінка можливості зниження податкового тягаря / В.П. Вишневецький, Д.В. Липницький // Фінанси України. – 2012. – № 8. – С. 93–105.
9. Гавриленко Н.В. Вплив податкового навантаження підприємницької сфери на національну економіку / Н.В. Гавриленко // Науковий вісник. – 2007. – № 3(40). – С. 12–17
10. Дем'яненко М.Я. Проблеми адаптації податкової системи до умов агропромислового виробництва / М.Я. Дем'яненко // Економіка АПК. – 2008. – № 2. – С. 17–25.
11. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
12. Долженко І.І. Оцінка ефективності бюджетно-податкової підтримки сільськогосподарського виробництва в Україні / І.І. Долженко // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. – 2015. – Вип. 222. – С. 238–245.
13. Жук В.М. Стан та розвиток спеціальних режимів оподаткування аграрного бізнесу / В.М. Жук // Фінанси України. – 2011. – № 7. – С. 33–42.
14. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2016 році» від 24.12.2015 р. №909-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/909-19>
15. Крисоватий А.І., Валігура В.А. Домінанти гармонізації оподаткування: національні та міжнародні вектори: Монографія. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. – 248 с.
16. Львовичкін С. Податкова структура в Україні та шляхи її вдосконалення / С. Львовичкін // Економіка України. – 2012 р. – № 8. – С. 62–71.
17. Малініна Н. М. Концептуальні засади побудови системи прямого оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2012. – № 1. – С. 242–260. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znrnudps_2012_1_26
18. Міністерство аграрної політики та продовольства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/>
19. Орлова В.М. Современные методики расчета налоговой нагрузки на предприятия / В.М. Орлова // Налоги. – 2007. – № 31. – С. 23–28
20. Орлова В.О. Методика оптимізації податкового навантаження в системі управління банком / В.О. Орлова, Г.О. Козак // Бізнес Інформ. – 2014. – № 7. – С. 270–276.
21. Пилипенко Н.М. Оцінка податкового навантаження в контексті соціально-економічного розвитку сільського господарства / Пилипенко Н.М., Профатило О.Ю. // «Вісник СНАУ: серія Економіка і менеджмент». – 2015. – № 8(65). – С. 178–184.
22. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи : Закон України від 28.12.2014 р. № 71-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon6.rada.gov.ua/laws/show/71-19>
23. Славкова А. А. Оптимізація податкового навантаження та пільгове оподаткування в контексті зміцнення фіскального значення податку на доходи фізичних осіб / А.А. Славкова, М.М. Степура // Фінанси, облік і аудит. – 2012. – Вип. 20. – С. 156–174.
24. Соколовська А. М. Податкова система України в контексті світового досвіду // Фінанси України. – 2012. – № 7. – С. 77–89.
25. Соколовська А. Теоретичні засади визначення податкового навантаження та рівня оподаткування економіки / А. Соколовська // Економіка України. – 2005. – № 5. – С. 4–12.
26. Тищенко О.М. Визначення податкового навантаження на підприємства коксохімічної промисловості / О.М. Тищенко, А.О. Сніна-Березовська [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/fkd/2011_1/part2/37.PDF
27. Тулуш Л.Д. Стимулювання розвитку сільського господарства за рахунок спеціального режиму справляння ПДВ / Л.Д. Тулуш // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2015. – № 1. – С. 155–168
28. Тулуш Л. Особливості формування системи прямого оподаткування аграрного сектору в розвинутих країнах [Електронний ресурс] / Л. Тулуш, Н. Малініна // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2012. – Вип. 1 (6). – С. 124–134.
29. Laffer Arthur. The Laffer curve: Past, Present, and Future [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://www.heritage.org/research/Taxes/bg1765.cfrn>

Лемішко Е.А.

Национальный университет биоресурсов и природопользования Украины

РЕГУЛИРУЮЩЕЕ ВЛИЯНИЕ НАЛОГОВОЙ НАГРУЗКИ НА ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ПРОЦЕССЫ В СЕЛЬСКОМ ХОЗЯЙСТВЕ

Аннотация

В статье рассмотрены основные аспекты регулирующего воздействия налоговой нагрузки на экономические процессы в сельском хозяйстве. Рассмотрены методики расчета налоговой нагрузки с учетом специфики отрасли. Проанализирован уровень налоговой нагрузки на сельскохозяйственные предприятия. Исследована динамика взаимосвязи налоговой нагрузки, средневзвешенной стоимости капитала, чистой прибыли на 1 га пашни по сельскохозяйственным предприятиям за период 2013-2015гг. Доказано, что новейшие изменения налоговой политики АПК должны идти в направлении умеренного снижения и равномерности распределения налоговой нагрузки между налогоплательщиками.

Ключевые слова: налоговая нагрузка, сельское хозяйство, регулирующее влияние на экономические процессы, финансовый механизм, государственная политика.

Lemishko O.O.

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

REGULATORY IMPACT OF TAX BURDEN ON THE ECONOMY IN AGRICULTURE

Summary

The article discusses the main aspects of the regulatory impact of the tax burden on the economic processes in agriculture. Processed method of calculating the tax burden, taking into account the specifics of the industry. Analyzed the level of tax burden on agricultural enterprises. The dynamics of the relationship of the tax burden, the weighted average cost of capital, net income per 1 ha of arable land for agricultural enterprises for the period 2013-2015. It is proved that the latest changes in tax policy AIC should go in the direction of a moderate decline and uniform distribution of the tax burden between taxpayers.

Keywords: tax burden, agriculture, regulating influence on economic processes, financial mechanism, public policy.